

Vergaderjaar 2009–2010

29 362

Modernisering van de overheid

Nr. 158

BRIEF VAN DE MINISTER-PRESIDENT, MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2010

De geachte afgevaardigden Remkes en Bosma hebben het kabinet gevraagd de Kamer «nader te rapporteren inzake de uitvoering van de aanbeveling tot formatiereductie met betrekking tot departementale persvoorlichters en woordvoerders» (motie 32 123 VIII, nr. 75 op 30 november 2009). Dit gelet op het advies van de commissie-Brinkman inzake het persbeleid en de omvang van de departementale voorlichtingsapparaten (23 juni 2009).

Zoals aangegeven door minister Plasterk bij brief van 18 januari 2010 (32 123 VIII, nr. 106) zal ik op dit onderwerp nader ingaan, gezien mijn verantwoordelijkheid voor het rijksbrede communicatiebeleid.

Recht op communicatie en informatie

Het medialandschap is de afgelopen jaren sterk veranderd. Niet alleen het aantal soorten media groeit explosief, ook de snelheid van nieuws en berichtgeving heeft een grote vlucht genomen. Het kabinet ziet zich hierdoor gesteld voor een taak en een uitdaging: streven naar transparante communicatie tussen overheid en burger die tijdig en volledig is. Hoofddoel van de communicatie van de Rijksoverheid is immers voldoen aan het recht van de burger op communicatie met en informatie van de Rijksoverheid en het ondersteunen van goed democratisch bestuur.

In de afgelopen jaren is veel aandacht besteed aan de professionalisering van de overheidscommunicatie. Basis daarvoor vormen de adviezen van de commissie Toekomst Overheidscommunicatie (2001) en de taakanalyse van de Gemengde Commissie Communicatie (2005)¹. Deze rapporten en de kabinetsreacties daarop zijn besproken met uw Kamer (zie Kamerstuk 2001–2002, 26 387, nr. 12, Tweede Kamer, en Kamerstuk 2004–2005, 29 362, nr. 47, Tweede Kamer).

¹ De commissies zijn beter bekend onder de namen van hun voorzitters, respectievelijk de commissie-Wallage en commissie-Wolffensperger.

De aanbevelingen zijn de afgelopen jaren in de praktijk vertaald. Zo wordt er structureel onderzoek gedaan naar wat onder burgers leeft. De directies

Communicatie zijn inmiddels zo georganiseerd dat zij 24 uur per dag en 7 dagen per week aanspreekbaar zijn voor de media. De publieksvoorlichting is verbeterd. Bij een groot aantal overheidsorganisaties is of wordt ten behoeve van de herkenbaarheid het rijksbrede logo ingevoerd. Ook is de inzet van nieuwe media sterk verbeterd. Deze professionalisering is een reactie op de eisen die de samenleving stelt.

Ontwikkeling van de communicatiefunctie

De veranderingen hebben de laatste jaren ook de discussies over de inrichting van de communicatiefunctie binnen het Rijk beïnvloed. In het kader van het programma Vernieuwing Rijksdienst wordt gewerkt aan verdergaande samenwerking, zodat met minder mensen de gevraagde taken toch op niveau kunnen blijven worden uitgevoerd. In 2011 zal de formatie van de communicatiedirecties bij de Rijksoverheid gemiddeld met meer dan 20% zijn afgenomen. Het takenpakket van woordvoerders en persvoorlichters wordt steeds uitgebreider. Ze bedienen al lang niet meer alleen de parlementaire pers en deadlines zijn er voor hen «24/7». Daarnaast leveren zij een steeds grotere bijdrage aan de activiteiten van de overheid op internet. De zogenaamde web 2.0 toepassingen komen er als «kanalen van de overheid» bij, maar gaan de traditionele zeker niet vervangen. Opgemerkt zij overigens dat het aantal woordvoerders per departement/bewindspersoon verschilt. De samenstelling van een directie Communicatie is een departementale verantwoordelijkheid. Deze hangt onder andere samen met taken, speelveld en omgeving van het betreffende departement.

Keuzes maken en samenwerken

De trend is er één van krimp, keuzes maken en samenwerken. De strategische, nauw aan het departementale beleidsproces gelieerde communicatietaken worden op het departement uitgevoerd in compacte, strategische directies. Andere taken worden zoveel mogelijk rijksbreed georganiseerd. Met de uitvoering van dit plan wordt ingezet op een slankere (departementale) communicatiediscipline, die flexibeler en eenduidiger werkt. Door interdepartementale samenwerking worden vitale communicatietaken die door de taakstelling anders departementaal onvoldoende uitvoerbaar zouden worden, gewaarborgd.

Waarborgen overheidscommunicatie

Vrijheid van meningsuiting en vrije nieuwsgaring vormen hoekstenen in onze democratische samenleving. Overheidscommunicatie moet hieraan dienstbaar zijn. De communicatiediscipline werkt daarom met de zogenoemde «uitgangspunten overheidscommunicatie» (Kamerstuk 2001–2002, 26 387, nr. 12, Tweede Kamer, de bijlage). Deze omvatten waarborgen voor juiste en evenwichtige communicatie door de overheid waarin proportionaliteit, herkenbaarheid en een feitelijke toon een belangrijke rol spelen.

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De minister-president, minister van Algemene Zaken,
J. P. Balkenende